

FISIKA-KIMIKA 1 DISOLUZIOAK.- ERREPASOKO ARIKETEN EBAZPENAK (1)

1.- Sodio kloruroaren disoluzio bat prestatu dugu 35 g NaCl 500 mL uretan disolbatuz. Kalkula ezazu disoluzio horren molartasuna. Zenbat mL hartu behar dugu 20 g NaCl edukitzeko?

$$m_{\text{NaCl}} = 35 \text{ g (solutua)}$$

$$V_{\text{ds}} = 500 \text{ mL} \cdot \frac{10^{-3} \text{ L}}{1 \text{ mL}} = 0,5 \text{ L}$$

a) Molartasunaren definizioa kontuan hartuta:

$$M = \frac{n_s}{V_{\text{ds}}} = \frac{\text{solutuaren molak}}{\text{disoluzioaren bolumena}}$$

$$\bullet \text{ mol solutua : } n_s = 35 \text{ g NaCl} \cdot \frac{1 \text{ mol NaCl}}{58,5 \text{ g NaCl}} =$$

0,598 mol $\cong$ 0,6 mol sodio kloruroaren molak.

$$\bullet M_{\text{NaCl}} = 23 + 35,5 = 58,5 \text{ g/mol}$$

$$\bullet M = \frac{n_s}{V_{\text{ds}}} = \frac{0,6 \text{ mol NaCl}}{0,5 \text{ L}} = 1,2 \text{ mol/L} = 1,2 \text{ M}$$

Disoluziaren litro batean dauden solutuaren molak, 1,2 mol NaCl.

b) $m_{\text{NaCl}} = 20 \text{ g}$

$V \text{ (mL) ?}$

$M = 1,2 \text{ mol/L}$

Disoluzioa homogeneoa denez, hartuko dugun bolumenaren kontzentrazioa mantentzen da, beraz aurrera kalkulatutakoa era biko dugu.

$$M = \frac{n_s}{V_{\text{ds}}} \rightarrow V_{\text{ds}} = \frac{n_s}{M}$$

$$V_{\text{ds}} = \frac{0,34 \text{ mol NaCl}}{1,2 \text{ mol/L}}$$

$$V_{\text{ds}} = \frac{0,34 \text{ mol NaCl}}{1,2 \text{ mol/L}} =$$

0,34 mol NaCl Solutuaren molak

0,285 L = 285 mL hartu behar dugun disoluzioaren bolumena, 20g solutu edukitzeko.

2.- 2 g kaltzio hidroxido 200 ml uretan disolbatuz, 1,05 g/mL dentsitatea duen disoluzioa prestatu da. Atera lorturiko disoluzioaren molartasuna, molaltasuna eta masa portzentajea. (0,14 mol/L; %0,95)

② $m_{Ca(OH)_2} = 2g$ solutua • $V_{H_2O} = 200 mL \Rightarrow V_{ds} = 0,2 L$ $V_{H_2O} = V_{ds}$ disoluzio diluitua delako.

$d_{ds} = 1,05 g/mL$ → disoluzioaren mililitro batean 1,05g disoluzio dauka.

a) Molartasuna: $M = \frac{n_s}{V_{ds}}$ → kalkulatu behar dugu.
 → solutuaren molak kalkulatzeko, masa molarra kalkulatu dugu:
 • $n_s = 2g_{Ca(OH)_2} \cdot \frac{1 mol}{74g_{Ca(OH)_2}} = 0,027 mol_{Ca(OH)_2}$
 • $M_{Ca(OH)_2} = 40 + 2 \cdot 16 + 2 = 74 g/mol$

② $M = \frac{n_s}{V_{ds}} = \frac{0,027 mol_{Ca(OH)_2}}{0,2 L} = 0,135 \frac{mol}{L} \approx 0,14 M$ • Disoluzio Litro batean 0,14 mol $Ca(OH)_2$ -renak dira.

b) Masa portzentajea: 100 g_{ds} zenbat gramo solutu dauden: $m(\%) = \frac{m_s}{m_{ds}} \times 100$
 $m(\%) = \frac{2g_s}{210g_{ds}} \cdot 100 = \%0,95$ 100g disoluzio 0,95g $Ca(OH)_2$ -renak dira.

• disoluzioaren masa: kalkulatu, disoluzioaren dentsitatearen bitartez
 $d_{ds} = \frac{m_{ds}}{V_{ds}} \Rightarrow m_{ds} = d_{ds} \cdot V_{ds} = 1,05 \frac{g}{mL} \cdot 200 mL = 210g_{ds}$

3.- 50 ml eter (formula: $C_2H_{10}O$ eta dentsitatea: $d=0,71 \text{ g/ml}$) etanoletan disolbatzen dira 100 ml-ko disoluzioa lortu arte. Zein da eterraren molartasuna?

(7,1 mol/L)

- Solutua: Eterra $C_2H_{10}O$ $\left. \begin{array}{l} V_s = 50 \text{ mL} \\ d_s = 0,71 \text{ g/mL} \end{array} \right\}$

- Disolbatzailea: Etanola

- Disoluzioaren bolumena: $V_{ds} = 100 \text{ mL} = \boxed{0,1 \text{ L}}$

M?

→ kalkulatu behar dugu V_s eta d_s ezagutzen dugulako.

$$M = \frac{n_s}{V_{ds}} \rightarrow \text{MOLARTASUNA.}$$

↳ Datu da

- Solutuaren molak kalkulatzeko lehendabizi masa lortuko dugu.

$$\rightarrow d_s = \frac{m_s}{V_s} \Rightarrow m_s = d_s \cdot V_s = 0,71 \frac{\text{g}}{\text{mL}} \cdot 50 \text{ mL} = \boxed{35,5 \text{ g}_s} \text{ Eterraren masa.}$$

$$\rightarrow M_{s_{C_2H_{10}O}} = 2 \cdot 12 + 10 + 16 = \boxed{50 \text{ g/mol}} \text{ Eterraren masa molarra.}$$

$$n_s = 35,5 \text{ g}_s \cdot \frac{1 \text{ mol}_s}{50 \text{ g}} = \boxed{0,71 \text{ mol}_s} \text{ Eterraren molak.}$$

- Molartasuna: $M = \frac{n_s}{V_{ds}} = \frac{0,71 \text{ mol}}{0,1 \text{ L}} = \boxed{7,1 \text{ mol/L}}$ Disoluzio litrobatean 7,1 mol eter daude.

↳ Datu da.

4.- Laborategiko azido nitriko (HNO_3) disoluzioak 1,4 g/mL-ko dentsitatea du eta masa portzentaia %68-koa. Disoluzio horretatik abiatuta 4 M den 250 mL disoluzio prestatu nahi dugu. Ze bolumen hartu behar dugu?
(66,2 mL botilako disoluzio)

④ Botilan HNO_3 (solutua) $\xrightarrow{V_{ds} ?}$ Prestatu nahi dugun 4M disoluzioa. $V_{ds} = 250 \text{ mL}$

- $d_{ds} = 1,4 \text{ g/mL}$
- $\% (m_s/m_{ds}) = \% 68$

→ Prestatu nahi dugun disoluzioaren molak kalkulatuko dugu:

$$M = 4 \text{ mol/L} \Rightarrow M = \frac{n_s}{V_{ds}} \Rightarrow n_s = M \cdot V_{ds} = 4 \frac{\text{mol}}{\text{L}} \cdot 0,25 \text{ L} = 1 \text{ mol solutu.}$$

$V_{ds} = 0,25 \text{ L}$

→ Behar ditugun mol-solutu zenbat grama diren kalkulatuko dugu:

$$M_{\text{HNO}_3} = 1 + 14 + 3 \cdot 16 = 63 \text{ g/mol}$$

$$m_{\text{HNO}_3} = 1 \text{ mol} \cdot \frac{63 \text{ g}}{1 \text{ mol}} = \boxed{63 \text{ g HNO}_3}$$

→ 63g HNO_3 hartzeko botilatik, zenbat bolumen hartu behar dugun kalkulatuko dugu:

$$V_{ds} = 63 \text{ g} \cdot \frac{100 \text{ g}_{ds}}{68 \text{ g}_{\text{HNO}_3}} \cdot \frac{1 \text{ mL}_{ds}}{1,4 \text{ g}_{ds}} = 66,17 \text{ mL} \approx \boxed{66,2 \text{ mL}}$$

Botiletik hartu behar dugun disoluzioaren bolumen 63g solutu edukitzeke 4M den disoluzio bat 250 mL prestatzeko.

5.- 0,1 M den HCl-zko disoluzio baten 0,5 L prestatu nahi dira. Horretarako %36 masan eta dentsitatea 1,19 g/mL dituen HCl-zko disoluzioa dugu. Zein da hartu beharko dugun bolumena hasierako disoluzioa prestatzeko? Nola prestatuko zenuke?
(4,27 ml)

⑤ PRESTATU NAHI DUGUN DISOLUZIOA

HCl (solutua)
Disoluzioa 0,1 M
V_{ds} = 0,5 L

← V_{ds} ?

BOTILAREN DISOLUZIOA

$\% 36 = \left(\frac{m_s}{m_{ds}} \right) \%$
1,19 g/mL = d_{ds}

① Behar ditugun solutuaren molak eta masa.

$$M = \frac{n_s}{V_{ds}} \Rightarrow n_s = M \cdot V_{ds} = 0,1 \frac{\text{mol}}{\text{L}} \cdot 0,5 \text{ L} = 0,05 \text{ mol}_{\text{HCl}}$$

M_{HCl} = 36,5 g/mol

$$m_{\text{HCl}} = 0,05 \text{ mol} \cdot \frac{36,5 \text{ g}}{1 \text{ mol}} = 1,825 \text{ g} \approx \boxed{1,83 \text{ g}_{\text{HCl}}}$$

- Behar ditugun HCl-aren masa 0,5 L 0,1 M den disoluzioa prestatzeko.

② 1,83 g_{HCl} hartzeko botilatik, zenbat disoluzioaren bolumena hartu behar dugun:

$$V_{ds} = 1,83 \text{ g}_{\text{HCl}} \cdot \frac{100 \text{ g}_{ds}}{36 \text{ g}_{\text{HCl}}} \cdot \frac{1 \text{ mL}_{ds}}{1,19 \text{ g}_{ds}} = \boxed{4,27 \text{ mL}_{ds}}$$

6.- Nola prestatuko zenuke %20 masan eta dentsitatea 1,22 g/mL-koa duen sodio hidroxidozko disoluzioaren 2L. Zein da disoluzio horren molaritatea? Eta kontzentrazioa g/l-tan?

(488 g NaOH pisatuz eta , gero, ura gehituz bolumen totala 2L izan arte; 6,1 mol/L; 244 g/L)

⑥ NAHI DUGU PRESTATU : Disoluzioa $V_{ds} = 2L$
Solutua: NaOH
 $\% (m_s/m_{ds}) = \% 20$
 $d_{ds} = 1,22 \text{ g/mL} \cdot \frac{1 \text{ mL}}{10^{-3} \text{ L}} = 1220 \text{ g/L}$
 a) M? H?

$M = \frac{n_s}{V_{ds}}$ → kalkulatu behar dugu.
 V_{ds} → datua da

① % eta d_{ds} solutuaren masa kalkulatu dugu; $V_{ds} = 2L$ -koa dela kontuan hartuta.

$$m_s = 2L_{ds} \cdot \frac{1220 \text{ g}_{ds}}{1L_{ds}} \cdot \frac{20 \text{ g}_s}{100 \text{ g}_{ds}} = \boxed{488 \text{ g}_s}$$

② Solutuaren masa molararekin solutuaren molak kalkulatu ditugu.

$$M_{\text{NaOH}} = 23 + 16 + 1 = 40 \text{ g/mol}$$

$$\rightarrow 488 \text{ g}_{\text{NaOH}} \cdot \frac{1 \text{ mol}_{\text{NaOH}}}{40 \text{ g}_{\text{NaOH}}} = \boxed{12,2 \text{ mol}_{\text{NaOH}}}$$

Prestatu nahidugun disoluzioaren molak.

③ Disoluzioaren Molaritasuna
 • Disoluzio litro batean dauden solutuaren molak.

④ NOIA PRESTATU?

- 488g NaOH pisatzen dugu, eta gero ur distilatua gehitzen da 2L-ko bolumena lortu arte.

$$M = \frac{n_s}{V_{ds}} = \frac{12,2 \text{ mol}_{\text{NaOH}}}{2L} = 6,1 \frac{\text{mol}}{L} = \boxed{6,1M}$$

b) $C = \frac{m_s}{V_{ds}} = \frac{488 \text{ g}_s}{2L} = \boxed{244 \text{ g/L}}$ Disoluzio litro batean 244 g NaOH daude.

7.- Azido nitriko komertziala %70-koa den ur-disoluzioa da. Bere dentsitatea $1,42 \text{ g/cm}^3$ bada, zein da bere molartasuna?

(15,8 mol/L)

⑦

BOTILAN

HNO_3

%70

$$d_{ds} = 1,42 \text{ g/cm}^3$$

①
UNITATEAK
ALDATU

$$1,42 \frac{\text{g}}{\text{cm}^3} \cdot \frac{1 \text{ cm}^3}{10^{-3} \text{ dm}^3} = \boxed{1,42 \cdot 10^3 \text{ g/L}}$$

M?

②

$M = \frac{n_s}{V_{ds}}$ → kalkulatu behar ditugu (% eta d_{ds} -ekin → m_s eta Masa molararekin → n_s)
→ 1L molartasuna 1L disoluzio hartzen duelako erreferentziatzat

$$m_s = 1 \cancel{\text{L}_{ds}} \cdot \frac{1,42 \cdot 10^3 \cancel{\text{g}_{ds}}}{1 \cancel{\text{L}_{ds}}} \cdot \frac{70 \cancel{\text{g}_s}}{100 \cancel{\text{g}_{ds}}} = \boxed{994 \text{ g}_s}$$

Disoluzioan dauden HNO_3 -aren masa.

$$M_{\text{HNO}_3} = 1 + 14 + 3 \cdot 16 = 63 \text{ g/mol}$$

$$n_s = 994 \cancel{\text{g}_s} \cdot \frac{1 \cancel{\text{mol}_s}}{63 \cancel{\text{g}_s}} = 15,777 \approx \boxed{15,8 \text{ mol}_s}$$

Disoluzioaren HNO_3 -aren molak.

③ Molartasuna.

$$M = \frac{n_s}{V_{ds}} = \frac{15,8 \cancel{\text{mol}_s}}{1 \cancel{\text{L}_{ds}}} = 15,8 \text{ mol/L} = \boxed{15,8 \text{ M}}$$

Disoluzioaren molartasuna.
Disoluzio litro batean 15,8 mol HNO_3 dauden.

8.- 3 M den azido azetikoazko ($C_2H_4O_2$) disoluzioa dugu. Bere dentsitatea 1,1 g/mL-koa bada, zein da solutu masa portzentajea? 500 mL disoluzioan zenbat gramo azido purua egongo dira? (%16,4; 90 g azido azetiko.)

Disoluzioa: $C_2H_4O_2 + H_2O \rightarrow 3M$
(solutua) $d = 1,1 \text{ g/mL} \rightarrow \frac{1,1 \text{ g}}{\text{mL}} \cdot \frac{1 \text{ mL}}{10^{-3} \text{ L}} = \boxed{1,1 \cdot 10^3 \text{ g/L}}$

- a) %?
b) $V_{ds} = 500 \text{ mL}$
 m_s ?

a) Masa portzentaja: $\left(\frac{m_s}{m_{ds}}\right) \%$ → Solutuaren masa eta disoluzioaren masa kalkulatu behar ditugu.

① Molartasunarekin litro batean dagoen molak jakingo ditugu eta masa molararekin solutuaren masa kalkulatuko dugu.
 $M = \frac{n_s}{V_{ds}} \rightarrow n_s = M \cdot V_{ds} = 3 \frac{\text{mol}}{\text{L}} \cdot 1 \text{ L} = 3 \text{ mol}$
 $M_{C_2H_4O_2} = 2 \cdot 12 + 4 + 16 \cdot 2 = 60 \text{ g/mol}$
 $m_s = 3 \text{ mol} \cdot \frac{60 \text{ g}}{1 \text{ mol}} = \boxed{180 \text{ g}}$

② Disoluzioaren litro batean dagoen masa kalkulatuko dugu disoluzioaren dentsitatea kontuan hartuta.

$m_{ds} = 1 \text{ L}_{ds} \cdot \frac{1,1 \cdot 10^3 \text{ g}_{ds}}{1 \text{ L}_{ds}} = \boxed{1100 \text{ g}_{ds}}$ Disoluzioaren masa.

③ Disoluzioaren masa portzentajea.

$\% \left(\frac{m_s}{m_{ds}}\right) = \frac{m_s}{m_{ds}} \cdot 100 = \frac{180 \text{ g}_s}{1100 \text{ g}_{ds}} \times 100 = \boxed{\% 16,36}$
• 100 g disoluziotik 16,36 g solutuarenak dira, azido azetikoarenak.

b) $V_{ds} = 500 \text{ mL} = 0,5 \text{ L}$
 m_s ?

3M → disoluzioaren kontzentrazioa mantentzen da 500 mL-tan, homogeneoa delako.

① Molartasunarekin 500 mL disoluzioan zenbat mol solutu dauden kalkulatuko dugu.

$M = \frac{n_s}{V_{ds}} \Rightarrow n_s = M \cdot V_{ds} = 3 \frac{\text{mol}}{\text{L}} \cdot 0,5 \text{ L} = \boxed{1,5 \text{ mol}_s}$ • Azido azetikoaren molak

② Solutuaren masa molararekin masa gramotan kalkulatuko dugu.

$M_{C_2H_4O_2} = 60 \text{ g/mol}$
 $\rightarrow m_{C_2H_4O_2} = 1,5 \text{ mol} \cdot \frac{60 \text{ g}}{1 \text{ mol}} = \boxed{90 \text{ g}_{C_2H_4O_2}}$ • 500 mL disoluzioan 90 g solutuarenak dira, hau da, azetikoarenak dira.